

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. R.**, bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. L. F., advokátom so sídlom vo V., proti žalovanému **M.**, so sídlom v T., zastúpenému JUDr. V. Z., advokátom so sídlom v M., **o zaplatenie 8 298,48 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 10 C 223/2007, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 15. februára 2012 sp. zn. 7 Co 3/2012 takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 15. februára 2012 sp. zn. 7 Co 3/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin rozsudkom z 31. augusta 2011 č.k. 10 C 223/2007-375 žalobu o náhradu škody zamietol a žalovanému a štátu priznal náhradu trov konania. Vychádzal zo zistenia, že poruchy stavebnej konštrukcie rodinného domu žalobcu (praskliny v priečkach, odtrhnutie okapového chodníka, praskliny v obvodovom murive) boli bezprostredne spôsobené v dôsledku zvýšených hladín vibrácií pochádzajúcich od vibračného valca (VV 170), ktorý pri svojej prevádzkovej činnosti používala spoločnosť V., ako zhotoviteľ diela (pri rekonštrukcii miestnej komunikácie), ktorého objednávateľ bol žalovaný. Žalovaný sa nedopustil porušenia žiadnej právnej povinnosti (ani prevenčnej povinnosti), ktorá by bola v príčinnej súvislosti so škodou spôsobenou žalobcovi (§ 415 a § 420 Občianskeho zákonníka). Z dôvodu chýbajúceho základného predpokladu pre vznik zodpovednosti za škodu (pre neexistenciu porušenia právnej povinnosti žalovaným) súd žalobu zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a o trovách štátu podľa § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline rozsudkom z 15. februára 2012 sp. zn. 7 Co 3/2012 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil; žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania a vo veci samej pripustil dovolanie. Rekapituloval podstatné zistenia súdom prvého stupňa z ktorých vyplýva, že bezprostrednou príčinou škody vzniknutej na rodinnom dome žalobcu (vzniku praskliny v priečkach, odtrhnutia okapového chodníka, praskliny v obvodovom murive) bolo použitie zvýšenej hladiny vibrácií pochádzajúcich z prevádzky vibračného valca VV 170, ktorý pri svojej činnosti ako zhotoviteľ stavby použil V. prostredníctvom subdodávateľa spoločnosti S. Použitá hladina vibrácií prekročila prípustné hladiny rýchlosti kmitania ($42 \text{ mm/s} > 14 \text{ mm/s} > 1,8 \text{ mm/s}$), čo vyvolalo až druhý stupeň poškodenia podľa kritérií STN 72 0036. V danom prípade ide o škodu spôsobenú prevádzkovou činnosťou zhotoviteľa diela v zmysle ustanovenia § 420a Občianskeho zákonníka a preto za škodu vzniknutú na rodinnom dome žalobcu zodpovedá bez ohľadu na zavinenie prevádzkovateľ stavebnej činnosti. Tento osobitný typ zodpovednosti sa však nemôže uplatniť vo vzťahu k žalovanému, ktorý nespĺňa postavenie prevádzkovateľa stavebnej činnosti. Zodpovednosť žalovaného prichádza do úvahy iba v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka (všeobecná zodpovednosť za škodu), na rozdiel od zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkovou činnosťou, ktorá je objektívna, v prípade všeobecnej zodpovednosti za škodu, musia byť splnené kumulatívne viaceré podmienky. Základným predpokladom zodpovednosti v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka je existencia protiprávneho úkonu, ktorý spočíva v porušení právnej povinnosti. Ďalším predpokladom zodpovednosti za škodu je vznik, resp. existencia škody. Medzi porušením právnej povinnosti (protiprávnym úkonom) ako príčinou a škodou, vrátane jej rozsahu, musí byť daná príčinná súvislosť (kauzálny nexus). Posledným predpoklad zodpovednosti je zavinenie ako psychický vzťah škodcu k vlastnému protiprávnemu konaniu (tzv. subjektívny predpoklad zodpovednosti). Zodpovedným subjektom v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, nebude ten, kto si v občianskoprávnom styku počína podľa podmienok konkrétnej situácie natoľko opatrne a ohľaduplne, aby pri tomto svojom správaní nespôsobil škodu na zdraví, majetku, právach iných, prírode alebo životnom prostredí. Každý je preto povinný pri svojom správaní zachovávať s ohľadom na konkrétne podmienky vždy taký stupeň pozornosti a opatrnosti, aby zabránil vzniku škôd. Žalovaný ako investor stavby (rekonštrukcie cesty) sa rozhodol nevykonať stavebné práce svojpomocne, ale prostredníctvom odborne spôsobilej stavebnej firmy. V danom prípade nemal povinnosť ustanoviť stavebný dozor a nemal ani povinnosť dohliadať na odbornosť vykonania stavebných prác, za ktoré vykonanie je zodpovedná špecializovaná stavebná firma, s ktorou

žalovaný uzatvoril zmluvu o dielo. Zodpovedným subjektom za vykonanie diela a s tým súvisiacich stavebných prác sa stal zhotoviteľ (V.). Vychádzajúc z predmetu činnosti zmluvného partnera žalovaného ako zhotoviteľa diela (V.) ide o špecializovanú stavebnú firmu, ktorá má dostatočnú odbornú spôsobilosť na zhotovenie diela (t.j. nesie zodpovednosť za odborný postup pri vykonaní diela). Žalovaný sa mohol dôvodne domnievať, že dielo, ktorého investorom bol, bude vykonané odborne, s dodržaním príslušných technických noriem. Žalovaný sa mohol dôvodne domnievať, že zhotoviteľ diela vykoná dielo s odbornou starostlivosťou. Žalovaný ako objednávateľ diela nebol povinný vydať zhotoviteľovi diela pokyny na jeho vykonanie. Žalovaný tak nemusel vedieť, že jeho zmluvný partner použije na vykonanie diela vibračný valec. V danej súvislosti ale treba zdôrazniť, že škoda žalobcovi nevznikla zo samotnej prevádzky vibračného valca, ale škodu spôsobilo jeho použitie spôsobom, ktorý presiahol prípustnú mieru vibrácií, čo spôsobilo vznik škody na nehnuteľnosti žalobcu. Žalovaný neporušil prevenčnú povinnosť ustanovenú § 415 Občianskeho zákonníka a odvolací súd nezistil porušenie ani inej zákonnej povinnosti. Žalobca videl protiprávny úkon žalovaného v porušení ustanovenej povinnosti neobťažovať žalobcu a neohroziť jeho stavbu použitím vibrácií nad mieru primeranú pomerom s odvolaním sa na ustanovenie § 127 Občianskeho zákonníka. Účelom právnej úpravy ustanovenia § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá zakotvuje obmedzenie práv vlastníka, je občianskoprávny zákaz určitej činnosti smerujúcej k ochrane pozemku alebo stavby suseda. Prvá veta citovaného ustanovenia, ktorá obsahuje generálnu klauzulu správania sa vlastníka vo vzťahu k susediacim pozemkom a stavbám, vyjadruje medze ochrany práv vlastníka jednej veci v pomere k ochrane práv vlastníka druhej veci pojmom „vážne ohrozenie výkonu práv“. Tieto medze musí vlastník dodržiavať a musí sa usilovať o to, aby neporušil povinnosť zdržať sa činností, ktoré by nad mieru primeranú pomerom obťažovali suseda, alebo by vážne ohrozovali výkon jeho práv. Úprava stavby alebo pozemku sú protiprávnym aktom vtedy, ak možno rozpoznať ohrozenie susedovej stavby alebo pozemku a pritom neboli urobené potrebné zaist'ovacie opatrenia na ochranu susedovej stavby alebo pozemku, pričom musí ísť o vážne ohrozenie výkonu práv vlastníka susediacej stavby alebo pozemku. V tejto súvislosti je irelevantné, či ide o prevádzkovanie činnosti na základe stavebného povolenia, na základe činnosti v rámci správnych predpisov dovolenej, pričom aj táto činnosť sa môže dostať do rozporu s vyššie citovaným ustanovením. V danom prípade škoda na dome žalobcu vznikla v súvislosti so stavbou, ktorej investorom bol žalovaný. Je zrejmé, že žalovaný nevykonal žiadne opatrenia na ochranu susediacich pozemkov a stavieb pred neprimeraným zásahom. *Podstatné však je, či mohol rozpoznať ohrozenie susediacich stavieb a pritom*

nevykonan potrebné zaistovacie opatrenia. Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade žalovaný ako investor *nebol povinný vykonať primerané opatrenia na ochranu susediacich stavieb, pretože nemohol vedieť, že hrozí škoda na susediacich stavbách* a táto škoda ani pri riadnej stavebnej činnosti v súlade s odbornou starostlivosťou nehrozila. Príčinou vzniku škody na nehnuteľnosti žalobcu bolo nesprávne použitie vibračného valca, keď hladina vibrácií prekročila prípustné hladiny rýchlosti kmitania. Príčinou škody na nehnuteľnosti žalobcu nebolo oprávnené vykonávanie stavebnej činnosti, ale exces zmluvného partnera žalovaného (zhotoviteľa diela, resp. jeho subdodávateľa), keď došlo k použitiu vibračného valca nie v súlade s odbornou starostlivosťou, ale spôsobom neodborným, prekročiac prípustnú mieru vibrácií, v dôsledku ktorej činnosti vznikla škoda na majetku žalobcu. Za takýto exces pri vykonávaní stavby žalovaný nezodpovedá a nemožno ho sankcionovať za nevykonanie primeraných opatrení, keďže nemohol predpokladať potrebu ich vykonania. Na základe uvedeného odvolací súd *nezistil na strane žalovaného naplnenie predpokladov zodpovednosti za škodu podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka*, ktorá bola spôsobená žalobcovi a preto rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil. Z dôvodu nedostatku judikatúry vyšších súdov k tejto otázke pripustil proti svojmu rozhodnutiu dovolanie, keď za otázku zásadného právneho významu považoval zodpovedanie otázky, či *„žalovaný ako investor stavby porušil svoju povinnosť vo vzťahu k susediacej stavbe v zmysle ustanovenia § 127 Občianskeho zákonníka vykonať primerané opatrenia na zabránenie vážnemu ohrozeniu výkonu práv suseda (t.j. žalobcu), keď zhotovením stavby na základe zmluvy o dielo poveril odborne spôsobilú stavebnú firmu a škoda na stavbe žalobcu (t.j. suseda) vznikla neodborným použitím vibračného valca, prekročením prípustnej miery vibrácií pri jeho použití a je daná jeho zodpovednosť za spôsobenie škody podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka“*. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal podľa § 238 ods. 3 O.s.p. dovolanie žalobca z dôvodu, že toto spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a preto navrhol jeho zrušenie a vrátenie mu veci na opätovné prerokovanie. Nesúhlasil s vysloveným právnym názorom, pre ktorý bolo pripustené dovolanie. Zdôraznil, že žalovaný nebol len investor stavby, ale bol aj stavebníkom v stavebnom konaní a to v zmysle vydaného stavebného povolenia z 10. septembra 2004, preto pri uskutočňovaní stavby bol povinný dodržiavať predpisy o bezpečnosti práce, technických zariadení a dbať na ochranu zdravia

a osôb na stavenisku, zároveň bol zodpovedný za to, že budú dodržané ustanovenia upravujúce požiadavky na uskutočnenie stavieb a príslušné technické normy. Podľa názoru dovolateľa žalovaný (popri zodpovednosti za škodu spôsobenú pri prevádzke) zodpovedá aj za škodu ako stavebník, ktorú spôsobil porušením povinnosti vyplývajúcej zo stavebného povolenia. Tejto zodpovednosti sa nemôže zbaviť, i keď realizáciu stavby vykonal iný subjekt na základe záväzkového vzťahu. Dodal, že účelom ustanovenia § 127 Občianskeho zákonníka je úprava zákazu určitej činnosti smerujúcej k ochrane pozemku alebo stavby suseda. Pokiaľ občan upravujúci pozemok či stavbu nesplní povinnosť vykonať dostatočné zabezpečovacie opatrenia v zmysle § 127 Občianskeho zákonníka a v dôsledku toho vznikne škoda, má ten koho stavba alebo pozemok bol poškodený nárok na náhradu škody.

Žalovaný navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne, navrhol žalobcu zaviazat' na náhradu trov dovolacieho konania (293,97 €). Žalovaný neporušil povinnosť podľa § 127 Občianskeho zákonníka, pri výbere dodávateľa stavby, pri jej realizácii zachoval mieru opatrnosti, akú vymedzuje toto ustanovenie. Nedošlo preto k naplneniu jeho subjektívnej zodpovednosti v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka v spojení s § 415 Občianskeho zákonníka, tak ako to správne posúdili konajúce sudy. Podľa jeho názoru, ani nemožno racionálne požadovať prijatie prevenčných opatrení, ktoré by mohli účinne pôsobiť proti svojvoľnému konaniu (vodiča vibračného stroja), ktoré malo za následok vznik škody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), sa najskôr zaoberal prípustnosťou dovolania (založeného rozhodnutím odvolacieho súdu, podľa ktorého v danej veci došlo k vydaniu rozhodnutia, ktoré má po právnej stránke zásadný význam).

Dovolanie je v takomto prípade prípustné, ak dovolací súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej po právnej stránke zásadný význam skutočne má. Tomu však predchádza rešpektovanie zákonných hľadísk, ktoré odvolací súd oprávňujú pripustiť dovolanie, naplnenie ktorých musí jasne vyplývať z odôvodnenia jeho rozhodnutia.

V ustanovení § 238 ods. 3 písm. a/ O.s.p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom jeho rozsudku prípustnosť dovolania, v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Možnosť založiť prípustnosť dovolania neznamená, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania úplne ľubovoľne – zákon jeho voľnú úvahu ohraničuje do rámca posúdenia zásadnosti rozhodnutia po právnej stránke. Možnosť odvolacieho súdu založiť prípustnosť dovolania nesmie viesť k prenášaní ťažiska rozhodovania odvolacieho súdu na súd dovolací. Odvolací súd sa musí sám vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi okolnosťami a svoj myšlienkový postup musí dostatočne odôvodniť aj so zreteľom na všetky právne závery, ktoré zaujal. Odvolací súd nemôže odôvodniť pripustenie dovolania napr. tým, že „podľa názoru účastníka sa vo veci riešia otázky zásadného právneho významu a takéto otázky prípadne v odvolacom konaní i naformuluje“, „je možný aj iný právny názor na prejednávajúcu vec alebo vec možno po právnej stránke posúdiť aj inak“; takéto odôvodnenie je na úkor presvedčivosti odôvodnenia celého rozhodnutia vo veci samej, pretože by ho bolo možné považovať za náznak toho, že odvolací súd si nie je istý správnosťou svojich právnych záverov, či svojho právneho posúdenia veci a spolieha sa, že príslušné právne závery vysloví dovolací súd. Dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustil proti rozsudku dovolanie, má v tomto prípade osobitný význam; ak je totiž dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., dovolateľ je oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu výlučne len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (iné dovolacie dôvody nemôže použiť), a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Predmetom súdneho posudzovania môžu byť potom len právne otázky [na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O.s.p.)] súvisiace s posúdením, či napadnuté rozhodnutie spočíva na správnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny predpis a či ho aj správne interpretoval.

V predmetnej veci odvolací súd uviedol, že dôvody, ktoré ho viedli k pripusteniu dovolania spočívali v nedostatku zodpovednosti žalovaného za škodu žalobcovi a z dôvodu nedostatku judikatúry vyšších súdov k tejto otázke. Dovolací súd dospel k záveru, že spôsob a súčasne aj dôvody, akými odvolací súd vymedzil právnu otázku, pre ktorú pripustil

dovolanie, trpí tzv. inou vadou konania v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. Keďže zákon dáva oprávnenie odvolaciemu súdu pripustiť dovolanie proti svojmu rozsudku len výnimočne a za predpokladu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, odvolací súd musí v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne uviesť, že vyslovil prípustnosť dovolania pre zásadný právny význam ním riešenej konkrétnej právnej otázky, resp. konkrétnych právnych otázok. Ako už uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 28. februára 2001 sp. zn. 2 Cdo 114/2000 (viď R 6/2004) v súlade so zásadou preskúmateľnosti, presvedčivosti a zrozumiteľnosti súdnych rozhodnutí musí odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, sám vyriešiť, musí vysvetliť, z akých dôvodov, z viacerých v konaní vyslovených právnych názorov, považoval za správny ten, z ktorého pri posúdení veci vychádzal. Ak tak neurobí, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, čo treba považovať za inú vadu konania, ku ktorej musí odvolací súd prihliadať v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. z úradnej moci.

Nastolená dovolacia otázka v predmetnej veci **nemá povahu otázky zásadného právneho významu** jednoznačne (najmä v jej začiatkovej časti) **smeruje k posúdeniu dôvodnosti žaloby v zmysle ustanovenia § 127 Obč. zák.** („... či žalovaný ako investor stavby porušil svoju povinnosť vo vzťahu k susediacej stavbe v zmysle ustanovenia § 127 Obč. zák. vykonať primerané opatrenia na zabránenie vážnemu ohrozeniu výkonu práv suseda...“). V ďalšom jej texte sú v podstate **premietnuté skutkové zistenia**, že „...žalovaný na základe zmluvy o dielo poveril odborne spôsobilú stavebnú firmu a škoda na stavbe žalobcu vznikla neodborným použitím vibračného valca, prekročením prípustnej miery vibrácií pri jeho použití...“ a súčasne konštatoval, že „...je daná jeho zodpovednosť za spôsobenie škody podľa § 420 ods. 1 Obč. zák.“.

Predmetnú otázku nemožno považovať za otázku zásadného právneho významu a nemožno ju považovať za otázku významnú z hľadiska spôsobilosti ovplyvniť rozhodovacia činnosť súdov, t. j. za takú, ktorá judikatúrou vyšších súdov nebola doposiaľ riešená, alebo výklad ktorej v judikatúre vyšších súdov nie je ustálený alebo za otázku, ktorú odvolací súd posúdil inak, než je riešená v konštantnej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje v tomto smere odlišné riešenie tejto právnej otázky. Napokon odvolací súd ani nevysvetlil, z akého dôvodu považoval nastolenú právnu otázku za takú, ktorá má zásadný právny význam, hoci má význam len pre predmetnú vec. V odôvodnení rozhodnutia bližšie nevysvetlil, ako by odpoveď na ním položenú otázku mohla ovplyvniť

všeobecnú rozhodovaciu činnosť súdov v obdobných právnych veciach (nárokov uplatňovaných titulom náhrady škody), z ktorého dôvodu je dovolaním napadnutý rozsudok nepreskúmateľný.

Pokiaľ dôvodom pripustenia dovolacej otázky bol nedostatok judikatúry vyšších súdov k tejto otázke, toto konštatovanie je (so zreteľom na znenie dovolacej otázky) nenáležitú.

V nadväznosti na vyššie uvedený výklad dovolacieho súdu k § 238 ods. 3 O.s.p. čo do spôsobu vymedzenia dovolacej otázky dovolací súd dospel k záveru, že trpí tzv. inou vadou konania v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. a preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.). Vzhľadom na uvedené nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu, či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. apríla 2013

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová